Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery St Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК XC. Ч. 57. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 26-го БЕРЕЗНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MARCH 26, 1983 No. 57. VOL. XC.

Зростають телевізійні програми про Український Музей

Ню Йорк, Н.Й. — Цього року низка американських телевізійних станцій виявили особливе заінтересування великодніми програмами Українського Музею, зокрема показом техніки писання писанок і виставкою колекції писанок. Між іншим, американська преса і коментатори починають вводити слово „писанка" в англійські тексти. У своїй нотатці з 11-го березня про програму Українського Музею „Ню Йорк Таймс" подав наголовку „Писанка он секонд евеню".

Телевізійна станція ч. 7 в Ню Йорку першою показала виставку писанок в Музеї у своїй програмі 12-го березня, о год. 6:30 і 11-ій вечора.

Станція ч. 9 показувала техніку писання писанок в понеділок, 14-го березня, о год. 12:30 по полудні. Цю техніку демонструвала Софія Зелик.

Станція ч. 5 показуватиме цю програму в суботу, 2-го квітня, в рамках програми „Сатирдей морнінг" між год. 10 і 12-ою. Писання писанок демонструватиме Леся Лебедь.

Репортери телевізійної станції 47 зфільмували тепер ішню виставку писанок, як теж Музей, і показували їх 20-го березня в рамках програми для японців.

Станція ч. 13 згадуватиме про великодні програми українського Музею під час тижня від 28-го березня до 3-го квітня в програмі „Брайт спот".

Український Музей старається придбати цьогорічні телевізійні репортажі про його програми для свого архіву. Треба признати, що програми, які були показані досі, є добре підготовані. Пояснення молодих писанкарок ясні, зрозумілі й речеві.

Плянують літній семінар на тему етнічности

Ст. Пол, Мінн. — Проф. Рудольф Дж. Веколі, директор Студійного центру історії іміграції університету Міннесоти, отримав окрему дотацію від Крайового комітету гуманістичних студій на переведення літнього семінара на тему „Етнічність двадцятого сторіччя в ЗСА". Семінар буде переведений в часі між 20-им червня і 20-им серпня цього року; в ньому візьме участь лише 12 осіб. Їх виберуть з кандидатів, які зголосяться та будуть відповідати поданим вимогам. Кандидати мусять бути учителями чотирирічних або дворічних коледжів.

Вибрані 12 учасників отримають стипендію на кошти подорожі і перебування і будуть переводити незалежні студії, користуючись багатими джерелами Студійного центру історії іміграції. Студійний центр зосереджується на матеріялах про етнічні групи, які еміґрували зі східних, полудневих та середніх частин Европи і Близького Сходу.

Заінтересовані особи можуть писати про точні інформації безпосередньо до проф. Веколі на адресу: Prof. Rudolph Vecoli, 826 Berry Street, St. Paul, Minn. 55114.

ПОМ'ЯНУТЬ СВ. П. Д-РА ДМИТРА ДОНЦОВА

Савт Бавнд Брук, Н. Дж. — В десяту річницю смерти ідеолога українського націоналізму, політичного письменника і публіциста, св. п. д-ра Дмитра Донцова, тут, на його могилі в Церкві-Пам'ятнику св. Андрія Первозванного будуть відправлені у неділю, 27-го березня, о год. 1-ій по полудні Парастас і Панахида за спокій душі великого українця.

Пастор Іван Барчук проповідатиме в Ню Йорку

Ню Йорк, Н.Й.—Український євангельсько-баптистський письменник і богослов пастор Іван Барчук із Клівленду, Огайо, завітає на Великодні Свята до Ню Йорку для викладу серії біблійних істин в українсько-баптистській церкві в Брукліні, Н.Й., у суботу, 2-го квітня, о год. 1-ій по полудні та у вівторок, 5-го квітня о год. 7-ій вечора.

Пастор Іван Барчук

Працюючи в фабриці, пастор І. Барчук, за 32 роки життя в ЗСА, написав 44 томи різних літературних праць (деякі в кількох томах); 30 з них уже вийшли в світ, а 14 чекають друку. Останній, найбільший твір, це „Коментар на Чотири Євангелії", у двох томах, перший як такий серед слов'янських народів. Не менше цінні є раніші видання, як „Пояснення Апокаліпсису", „Еволюція", „Алкоголь і Людина", „Українство", „Іскри розуму" та інші, які будуть на виставці.

Появився новий твір Богдана Бойчука

Ню Йорк, Н.Й. — Цього року, тут, із видавництва „Сучасність" вийшла 199-сторінкова книжка поезій відомого поета Богдана Бойчука п.з. „Вірші, вибрані й передостанні". Обкладинку до книжки виконав маляр Любослав Гуцалюк.

Найкраще свою збірку характеризує сам Б. Бойчук у своїй „Апології автора", бо пише: „Примірявши настанову, що твір мистецтва ніколи не завершений абсолютно, автор втручався в майже кожну поезію, але зберігав при тому первісні її властивості. Крім вибраних віршів з раніх збірок — 'Час болю', 'Спомин любови', 'Вірші для Мехіко', 'Мандрівка тіл' і 'Подорож з учителем' — ця книжка включає також вибрані вірші з таких недрукованих збірок: 'Заклинання', „Вибрані дороги', 'Людина' і 'Любов у трьох часах' та з розділу 'Передостанні вірші'. Автор вважає, що вибрані в цій збірці поезії та їхні версії становлять основу його доробку. Виключені речі були 'бічним продуктом' в процесі становлення. Така була його дорога до себе. Автор волів би, звичайно, щоб та дорога була інакша. Але не всі дороги можна вибирати.

Крім включених у цю книжку збірок — за Б. Бой-

(Продовження на ст. 4)

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСАВ ЗАКОН ДОПОМОГИ БЕЗРОБІТНИМ

Вашінгтон.—Президент Роналд Реґен підписав 24-го березня ц.р. дозвіл видати 4,6 більйона долярів на працю і допомогу безробітним.

Біля два мільйони безробітних були залежні від підпису того закону, бо і в іншому випадку не одержали б у майбутньому так потрібної їм допомоги. Фонди на допомогу для них вичерпалися 22-го березня ц.р. і вже чотири стейти перестали видавати допомогу безробітним в останньому тижні, а це Міссурі, Вест Вірджінія, Колорадо і Ню Мексико.

Підписаний президентом закон призначає половину із суми 4,6 більйона для стейтів, де безробіття є найбільше сьогодні. Один більйон призначений на публічні праці для поправ і розбудови доріг, мостів та інших засобів транспортації.

217 мільйонів з цього фонду призначено на вишкіл до праці молодих людей, як також 50 мільйонів на працю получену зі студіями для коледжів, а 200 мільйонів на позички для підприємств, які розбудовуються в поодиноких місцевостях і притягнуть більше осіб до праці.

Закон є спрямований на зменшення числа безробітних та на допомогу тим, що не мають праці і не можуть її дістати.

РОЗДАЛИ ПРЕМІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ССР ім. Т. Г. ШЕВЧЕНКА

Київ.—Київська „Літературна Україна", а також інші підсовєтські газети, помістили у перших днях березня ц.р. довші замітки про присудження державних премій Української ССР ім. Т.Г.Шевченка в галузі літератури, журналістики, мистецтва і архітектури за 1983 рік.

Слід відмітити, що в галузі літератури визначено тільки одну нагороду Борисові І. Олійникові за збірку поезій „Сива ластівка", „У дзеркалі слова" і „Дума про місто". В галузі образотворчого мистецтва нагороди отримали: В. Бойко, Р. Ліпатов, Г. Кузнєцов, Г. Матвєєв, Ю. Новиков, М.Шевченко, А. Зубець, М.Хоменко і В. Сверида. Останній визначення отримав за горельєф „В сім'ї єдиній".

На превелике здивування багатьох музиків в УССР і за кордоном також премію в галузі музики отримав Микола Філяретович Колесса за хорову сюїту „Лемківське весілля" і збірник „Обробки українських народних пісень". Раніше люблений в Україні студентами і спільнотою М.Колесси „роздавачі" премій, тобто Центральний Комітет Компартії України і РадаМіністрів

(Продовження на ст. 4)

В Америці

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ТЕ, що аж 36 конгресменів-консерватистів не підтримували альтернативного демократичного бюджету, який передбачає значне скорочення витрат на оборону і дозброєння Америки, Палата Репрезентантів прийняла голосами 229 до 196 версію демократів, хоч була свідома того, що президент Роналд Реґен накладе на цю ухвалу вето, про що він попереджав Конгрес раніше. У демократичній версії передбачається підвишку тільки на чотири відсотки у видатках на оборону; Р. Реґен, зглядно його Адміністрація, пропонує 10 відсотків. Політичні спостерігачі кажуть, що між Президентом і Палатою Репрезентантів може розгорітися тепер свого роду боротьба, бо Уряд ніяк не хоче відступити від своєї первісної пропозиції, якщо йдеться про видатки на дозброєння.

ЧЛЕНИ ВЕРХОВНОГО СУДУ ЗСА поділились думками відносно справи нелегального арешту, тобто притримання запідозрілих осіб, без дозволу суду. П'ять суддів заявили, що службовці Федерального Бюра Інвестиґацій (ФБІ) і спеціяльні аґенти від поборювання наркотиків, можуть на короткий час притримати запідозрілу особу, але на довше перетримування тієї особи у в'язниці все одно потребувати мусять дозволу, не зважаючи на підозріння. В противному випадку таке передержування вважатиметься незаконним перед судом.

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ ЕДВАРД КАЧ заявив кореспондентам, що Метрополітальна транспортова рада повинна виразно і недвозначно сказати робітникам поїздів Метро-Норт і залізничникам лінії в Ню Джерзі, що вона закриє експериментально на один рік всі лінії підміських поїздів, а пізніше застановиться над їхнім продажем, якщо профспілки і робітники наражатимуть на невигоду майже 200,000 пасажирів, продовжуватимуть страйк. У випадку продажу, новий власник матиме тоді змогу звільнити всіх тепер затруднених робітників і прийняти на їх місце нових, які місяцями чекають на будь-яке затруднення. На думку Кача і багатьох інших офіційних чинників, робітники залізниці пішли задалеко і своїм поступуванням викликали незадоволення у пасажирів.

ЛЕТУНСЬКА КОМПАНІЯ Істерн і профспілка, яка репрезентує робітників на летовищах, закінчила довготриваючі переговори і домовились про підписання нового договору. Це означає, що заповідженого страйку, який охоплював би 13,000 робітників, не буде. Очевидно, робітники ще мусять проголосувати чи вони приймають нові умови компанії але самі переговори завершились успішно.

РІЧНИКИ БІЛОГО ДОМУ виступили дуже рішуче в обороні ген. Едварда Ровні, головного представника З'єднаних Стейтів Америки на переговорах із Совєтським Союзом в Женеві про обмеження міжконтинентальної нуклеарної зброї, уступлення якого домагався сенатор Гері Гарт, демократ з Індіяни. Причиною гострого виступу Гарта проти Ровні був контроверсійний документ, у якому поміщено характеристику всіх співробітників Агенції для контролі зброї, розброєння і багатьох з них скритиковано за їхнє поступування і настанову до справи розброєння. Гарт думає, що записка є авторства Ровні, який, мовляв, не має власної ініціятиви і „забагато звертається за порадами до Державного департаменту і самого президента Роналда Реґена". Лері Спікс, речник Білого Дому заявив, що атаки на ген. Ровні безпідставні.

ПОІНФОРМОВАНІ ОСОБИ у Вашінгтоні кажуть, що президент Роналд Реґен подасть своє рішення про кандидатуру не скоро, але ще осінню ц.р. Республіканці дуже стурбовані таким станом, бо у випадку коли б Президент рішився не кандидувати, вони не матимуть достатньо часу на підбір нового ефективного кандидата і випрацювання цілком іншої стратегії. Найближчі співробітники Р. Реґена працюють над тим, щоб приспішити рішення Президента і дати можливість Крайовому комітетові Республіканської партії опрацювати докладний плян передвиборчої кампанії.

Пропонують обмеження допомоги Сальвадорові

Вашінгтон. — Сенатська Комісія закордонних зв'язків заявила в четвер 24-го березня, що додаткові 60 мільйонів невідкладної військової допомоги для Ель Сальвадору, які вимагав президент Роналд Реґен, будуть зменшені до 30 мільйонів.

В листі до державного секретаря Джорджа Шульца комісія також підкреслює, що кількість військових дорадників мусить бути обмежена до не більше як 55 і що вишколювання сальвадорських військ не повинно відбуватися в ЗСА. Комісія також закликала до діялогу між урядом Сальвадору і повстанцями, а також до змішенні демократії в Ель Сальвадорі.

Таке рішення комісії заличило долю 60-мільйонової допомоги непевною. Адміністрація хоче відкликати її або асиґнувати фонди з військових допомог в інших місцях.

Комісія, право якої стоїть вище політики, ніколи перед тим не діяла проти вимог Адміністрації брати фонди з одної програми і призначати на іншу. Таке право належить комісіям асиґнувань Конґресу і Сенату.

Дане рішення наступило день після того, як сенатська підкомісія асиґнувань ухвалила повністю 60 мільйонів допомоги, з цими самими умовами, які подала Комісія закордонних зв'язків. Офіційні особи Державного департаменту заявили, що вони не знають, яку комісію слухати але, правдоподібно, послідують шляхом обмеження допомоги.

Журналісти не мусять подавати джерела своїх інформацій

Лос Анджелес, Каліф. — Тут суддя вищого суду Сара Рейдин зревідувала свою давнішу постанову щодо вимоги до двох репортерів щоденника „Дейлі Нюз" подати джерела їхніх інформацій.

Справа, яка торкається скарги на 60 мільйонів долярів за поширення наклепу, викликає широке заінтересування серед цілого журналістичного світу в ЗСА і була предметом неодної дискусії.

Скаргу на двох репортерів щоденника „Дейлі Нюз" в Лос Анджелес вніс один із закладників, що перебув в американській амбасаді в Тегерані 444 дні. Це був єдиний закладник, що не був членом амбасади, а приватною особою, купцем, що перебував в Ірані у своїх власних торговельних справах. У день звільнення 52-ох закладників, „Дейлі Нюз" в Лос Анджелесі подав, що саме він, Джеррі Плоткін, був в Ірані для торгівлі наркотиками і стоїть під інвестиґацією американських агентів боротьби з наркотиками. Після опублікування у щоденнику таких інформацій, поліція і урядові аґенти заперечили, що Дж. Плоткин був під таким закидом. У висліді Дж. Плоткин заскаржив щоденник на 60 мільйонів долярів за знеславлення.

Власники щоденника „Дейлі Нюз" зажадали, щоб два репортери, які подали інформації про Плоткіна, виявили джерела тих інформацій перед судом. Ця вимога викликала широку критику видавців та журналістів у цілій країні, бо такий прецедент міг би викликати інші подібні судові розправи. Обидва оскаржені журналісти відмовились подати джерела, маючи за собою підтримку своїх співробітників та інших журналістів. Не зважаючи на те, що вони противсталися вимозі своїх хлібодавців, їх не звільнили з праці тому, що власники щоденника побоювалися, що можуть через це втратити всіх працівників, а з тим і своє підприємство.

Тепер, у висліді зревідованого рішення судді, обидва оскаржені не потребують подавати джерела своїх інформацій. Це рішення важливе для майбутніх подібних справ проти журналістів, але самої скарги не зміняє, бо Плоткін далі обстоює, що стаття у „Дейлі Нюз" була наклепом та причинилася до великої моральної шкоди для нього.

ПОМЕР СВ. П. ПРОФ. ВАСИЛЬ ЗАВІТНЕВИЧ

Ню Йорк, Н. Й. — У п'ятницю, 25-го березня ц.р., тут у себе в хаті несподівано помер у віці 84 років проф. Василь Завітневич, директор Богословського Інституту Української Православної Церкви в ЗСА і диригент хору української православної катедри св. Володимира в Ню Йорку.

У світі

У ВОДАХ ШВЕЦІЇ раз-у-рах появляються „таємничі" підводні човни, насправді ж совєтські шпигунські підводні човни, проти чого Швеції постійно доводиться висилати ноти протесту до СССР. У середу, 23-го березня, шведські офіційні чинники з Стокгольму повідомили про дві нові „з'яви" біля найбільш важливої морської бази, у вівторок вночі й уранці. Шведи уважають, що це був не один, а два підводні човни.

„БОЛГАРСЬКЕ ПОВ'ЯЗАННЯ" у невдалому замахові на життя Папи Римського в 1981 році дістало нове підтвердження, що Болгарія на наказ КҐБ з Москви, тобто Юрія Андропова, таки мала до діла з замахом. Про це розповів болгарин-втікач Йордан Мантаров, болгарський аташе з Франції; але російські каґебісти й їхні болгарські ступайки вже на другий день після світового розголосу тверджень цього болгарина „спростували" його свідчення тим, що він був, мовляв, „механіком", а не дипломатом чи агентом таємної розвідки. Західні знавці дій КҐБ добре знають, що всі каґебісти мають „алібі", зовсім „миролюбиві" професії, і на підставі того, що стоїть в пашпорті такої особи, не можна судити про її дійсну професію і завдання, які вона виконує на Заході.

У СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ продовжується боротьба з корупцією у високих колах режиму. Газета „Совєтская Россія" повідомила у середу, 23-го березня, що суд Краснодару на північному Кавказі засудив на різні високі терміни покарання багатьох осіб. Головний інспектор боротьби з розкраданням державного майна був засуджений на 12 років ув'язнення за побирання хабарів. Інші засуджені складалися також з високопоставлених урядових органів охорони державного майна.

ПІСЛЯ ТОГО, ЯК МОШЕ АРЕНС, ізраїльський міністер оборони заявив, що Ізраїль подібно́ться військовими таємницями здобутими у війні в Ливані з Вашінгтоном, Пентагон проголосив черговий продаж американської зброї для Ізраїля в сумі приблизно 16 мільйонів долярів. Білий Дім наказав був припинити висилку зброї до Ізраїля після інвазії на Ливан і його розправи з Палестинською Визвольною Організацією.

ПАПА ВІДВІДАЄ ВІСІМ МІСЦЕВОСТЕЙ У ПОЛЬЩІ

Рим, Італія. — Ватиканські речники поінформували, що Папа Іван Павло II, у своїй поїздці до Польщі в червні ц.р., відвідає вісім узгіднених з польськими церковними і урядовими чинниками місцевостей. На листі місцевостей не має Ґданська, міста у якому була створена вільна профспілка „Солідарність" після довших робітничих страйків і заворушень.

Ватикан також опублікував листа-запрошення президента Польщі Генрика Яблонського, який висловлює надію, що візита Папи буде корисною для співпраці між Церквою і державою. У цьому самому часі Ватикан подав до відома зміст листа примаса Римо-Католицької Церкви кардинала Юзефа Глемпа, який підкреслено заявляє про потребу розуміння завдань Церкви багатьма католиками в його краях, маючи на увазі зокрема уряд і його установи.

Візита Папи розпічнеться у Варшаві, де відбудеться перше офіційне привітання Святішого Отця церковними і урядовими речниками, а закінчиться у Кракові. Ватикан розцінює візиту Папи до своєї країни як місійну подорож для скріплення віри і голошення Слова Божого, як також оборони прав людини, які випливають з цього. Польські урядові речники натомість вкладають її (подорож) у рямці сьогоднішньої політичної ситуації в світі, про що виразно натякає у своєму листі президент Г. Яблонський, кажучи, що приїзд Папи скріпить старання народів Европи і світу за привернення миру, зупинення перегонів в збройнні і відвернення нуклеарної катастрофи.

Крім вже названих місцевостей, Папа відвідає ще Вроцлав, колиску польського дисидентизму, гору св. Анни, Познань, Катовиці у серці Шлеську, Ясну Гору у Ченстохові та інші міста.

КОМІТЕТ В МІННЕСОТІ

Міннеаполіс, Мінн. (В.Є.) — Український Конґресовий Комітет Міннесоти подає до відома про встановлення Комітету для вшанування жертв Великого голоду в Україні в 1932-33 роках. Очолює комітет Управа Відділу: голова—мґр Люба Менжега, заступник голови — Дмитро Татарин, секретар — інж. Валентина Єрмоленко, фінансовий референт — Михайло Каркоць, організаційний референт — Анатолій Кушнір, збірщик фондів — Павло Воробій. Запрошені і далі дали згоду ввійти в склад Комітету д-р Анатолій Лисий, д-р Михайло Козак і Олександер Полець. Організації і особи, які бажали б вступити до Комітету повинні зголошуватися до голови або до його заступника.

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

ВЕЛИКИЙ ГОЛОД НА СТОРІНКАХ „СВОБОДИ"

„Свобода" четвер 11-го серпня 1932 р.

РОБІТНИКИ НЕ ДАЮТЬ ВИВОЗИТИ БОЛЬШЕВИКАМ ХАРЧІВ ЗА КОРДОН

МИКОЛАЇВСЬКІ РОБІТНИКИ ГОТОВІ БУЛИ ЙТИ НА РОЗСТРІЛ, ЩОБ ЛИШЕ НЕ ДАТИ ВИВЕЗТИ З УКРАЇНИ ХАРЧІВ

Берлін (Німеччина). — Сюди дійшли відомости з України про бунт робітників у місті Миколаїві над Богом. Там знаходяться великі харчові склади радянського уряду, призначені для вивозу „Внешторгом" за кордон. 16 червня радянська влада розпорядилася вантажити на пароплави скриньки з рибними, мясними, овочевими консервами та з консервами городини й іншими продуктами поживи. Все це „Внешторг" мав відправити за кордон, щоб добути радянському московському урядови закордонну валюту, в той час, як населення на Україні тяжко голодує.

Три тисячі робітників зібралися зі своїми жінками й дітьми біля складу „Внешторга", щоб перешкодити радянській владі вивозити ті харчі, яких населення вже давно й не понюхало. На те, щоб розігнати робітників, визвано чекістські війська, але робітники, навіть під загрозою розстрілів, не уступились, а кричали: „Перебийте тут нас усіх, а вивозити харчів ми не дамо!" Розяреність натовпу була така, що чекістські команданти боялися ставити рішучий опір робітництву й пішли на переговори з протестантами, бо навіть у самих військах чекістів замітні були симпатії до голодних протестантів.

Лише, коли влада зарядила передати 35% усіх харчевих запасів до робітничих кооперативних крамниць, робітництво трохи заспокоїлося й дало можливість продовжувати навантажування харчів на пароплави.

Робітничі заворушення останніми часами все більше починають поширятися не лише на Україні у великих промислово-фабричних центрах, але й у самій Московщині. Радянська влада тепер дуже занепокоєна робітничими заворушеннями в Іваново-Вознесенську, Ленінграді, Нижньому Новгороді, на Уралі й т. д. Всі ці заворушення звязані з боротьбою робітництва проти рабства, яке впровадила комуністична партія, та на ґрунті постійного голодування й неодержання заробітної платні. Обставини на Україні тепер такі тяжкі для комуністичної влади, що вона вже шукає „виновних" на Україні й, здається, Москва пожене геть від уряду українських високих урядників на чолі з президентом „української радянської республіки" Петровським.

ПАЛЯТЬ УКРАЇНСЬКІ СЕЛА

Варшава (Польща). — На всьому російсько-польському кордоні, а особливо на Україні, радянська влада випалює цілі українські села, а населення переселює в глибину Росії. Радянська влада робить це на те, щоб мати вздовж кордону 12-верстну смугу, цілком незаселену та обернену в пустелю.

В цій смузі будуть збудовані високі вежі, на яких радянська прикордонна сторожа буде берегти кордону, щоб не дати можливости населенню тікати через кордон до Польщі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Журба за безпеку країни

Над промовою президента Роналда Реґена з середи 23-го березня 1983 можна би поставити, як мотто, староримське гасло „Хочеш миру — готуйся до війни", — але ж Реґен підкреслив у тій промові те, що знає цілий світ: Америка ніколи не поведе перша війни проти нікого, Америка не готується до війни, вона не потребує зброї для війни проти будь-кого. Вся та промова, яка перейде до історії, як клясичний приклад боротьби Білого Дому з Капітолем за бюджет, була надихана журбою за безпеку З'єднаних Стейтів. Реґен застерігався, що він не каже, що Совєтський Союз плянує війну проти Америки, але звернув увагу, що темп і розміри совєтського зброєння та поширювання у трьох континентах світу — в Азії, Африці й Центральній Америці з прилягаючим до неї Караїбським морем — щораз нових військових баз, далеко переступає забезпеку Совєтського Союзу перед небезпекою атаки проти нього. Цифрами, фактами, статистикою і наглядними нарисами доказував Президент, в котрих-то родах зброї Совєтський Союз вже перевищив Америку і наскільки більше від Америки витрачує на збройні сили, на найбільшу у світі мілітарну потугу.

Президент Реґен промовляв із свого кабінету у Білому Домі і зміст його промови віддзеркалювався на його обличчі: воно було похмуре, ні одної усмішки, ні одного — прикметного всім виступам теперішнього Президента Америки — якогось дотепу чи веселішого тону. Це смертельно поважна проблема: існування у світі єдиного потенціяльного аґресора, яким є Совєтський Союз. Де ми маємо ґарантію, що Совєтський Союз не заатакує нас, — що Совєтський Союз не спричинить третьої світової війни, якої ніхто з нас не хоче? — запитував Президент. І він повторив ще раз свою пропозицію не тільки обмежити дальше зброєння і не тільки редукувати різні роди стратеґічної зброї, але довести до повного роззброєння. Але воно мусіло б підлягти контролі і перевірці — хто може бути таким наївним, щоб повірити, що Москва погодиться на роззброєння та на міжнародну контролю, що це не блеф і обман, а дійсність?!

Президент Реґен звернувся знов безпосередньо до народу, щоби виборці вимагали від обраних ними конґресменів і сенаторів піти назустріч Президентові, який прагне збільшення бюджету на військові оборонні цілі до 10-ти відсотків усіх бюджетових видатків. Демократична більшість у Палаті Репрезентантів і навіть частина республіканських законодавців наводять різні арґументи, щоб зменшити бюджетовий дефіцит коштом скреслення більйонів з військового бюджету та щоб більше уваги прикласти проблемам безробіття, шкільництва, чистоти довкілля, будови шляхів й іншим болячкам цієї країни. Ніхто з членів обох палат Конґресу не є меншим патріотом як Роналд Реґен. Кожний із них і всі вони разом — глибоко віддані своїй спільній батьківщині. Суть проблеми не у бюджетових цифрах і не в різниці думок, як рівноважити державний бюджет, як оздоровити хвору економіку країни. Суть проблеми у ступені розуміння — чим насправді є Совєтський Союз, який його дійсний характер, який справжній зміст московського комунізму, що у реальній дійсності є тотожним з традиційним російським імперіялізмом?

Роналд Реґен перейде до історії, як саме той 40-ий з черги Президент З'єднаних Стейтів, який звернув увагу своїм землякам, що Совєтський Союз це „злюща імперія" і що не вільно легковажити істини, що Совєтський Союз — це єдиний тепер у світі потенціяльний аґресор. Наївність у відношенні до російського імперіялізму і аґресивного комунізму (одно і друге — у реальній дійсності це тотожні чинники), поруч із незнанням всесвітньої історії та особливо повної іґноранції історії Сходу Европи, створили в американському Конґресі, еманації найширших кіл американського суспільства, атмосферу, яка все ще легковажно ставиться до проблеми загрози від Совєтського Союзу. Цей останній публічний, передаваний через радіо-телевізійні станції, виступ Реґена був його черговою спробою потрясти тією іґноранцією його земляків і вказати їм на справжню, реальну, а не видуману й уявну загрозу. Куба, Нікараґуа, Анґоля, Афганістан, Південний Ємен, В'єтнам, диктаторські режими в европейських сателітніх країнах — це не засоби самооборони СССР, а докази політичної філософії „злющої імперії", наставленої на угроблення демократії та встановлення у світі „диктатури пролетаріяту", керованої кремлівською олігархією. І не тільки пересічний американський громадянин, але й не всі конґресмени й сенатори здають собі справу з тієї істини, з тієї реальної смертельної загрози для ЗСА і всього світу. Чи пощастить Реґенові створити нову атмосферу, в якій можна б забезпечити країну?!

Володимир Душник

ТЕРОР В ОЛСТЕРІ І „АМЕРИКАНСЬКІ ЗВ'ЯЗКИ"

Кожного року американська Ірляндія обходить свято св. Патрика — патрона католицької Ірляндії, великими парадами в більших містах Америки з участю федеральних, стейтових і міських властей, мілітарних частин, поліції, пожарної сторожі та шкільної дітвори, світських і церковних католицьких організацій.

Одначе цього 1983 року багато визначних американських громадян ірляндського походження відмовилися від участи в парадах в честь св. Патрика, між ними сенатори Патрик Мойніген і Тед Кеннеді, колишній губернатор Ню Йорку Гю Кері, кардинал Теренс Кук, та багато католицьких шкіл відмовилися від участи в параді. Департамент оборони також заборонив різним мілітарним формаціям брати участь у нюйоркських парадах.

У чому є причина цього масового бойкоту святкування дня св. Патрика?

Велика частина американських ірляндців бойкотувала ці традиційні паради тому, що великим маршалом паради в Ню Йорку назначено Майкела Фленнері, ірляндського політичного діяча в Ню Йорку.

Хто такий Майкел Фланнері?

Дейвид Рід, один з редакторів „Рідерс Дайджест" у квітневому числі (1983 р.) написав обширну статтю про цього ірляндського діяча, якого ФБІ заарештувало було 1-го жовтня 1981 року за перепачковування зброї з Америки до постачального крила, званого Провос, Ірляндської Республіканської Армії (ІРА). Згідно з вищезгаданим автором, Провос визнає свою власну ідеологію, „яка є мішаниною марксизму, анархізму і непримиримого ірляндського націоналізму".

Фленнері прибув до Америки в 1927 році і заснував т. зв. Північний допомоговий комітет (НОРЕЙД) для збираня фондів в Америці для нібито „вдів і сиротів" ірляндських революціонерів. За 11 років, як твердив сам Фленнері, НОРЕЙД зібрав близько 1.9 більйона долярів від щирих ірляндців в Америці. Однак чинники американського Уряду мають дані, що всі гроші були зужиті на закупівлю американської зброї для ІРА. Американські урядові чинники твердять, що ці „американські зв'язки" з ІРА продовжили терористичну діяльність на 13 літ, жертвою якої були 2,500 вбитих осіб (майже всі цивільні) і понад 25,000 ранених.

Сучасний конфлікт в Олстері датується від 1922 року, коли Ірляндію було поділено на 26 майже виключно католицьких повітів на півдні, які сьогодні творять Ірляндську Республіку, і шість протестантських повітів на півночі, які залишилися при Великобританії. ІРА ніколи не приняла цього поділу й почала терористичну боротьбу, думаючи, що таким способом змусить англійців залишити Олстер і тоді Ірляндія стане одною об'єднаною державою.

ІРА дістає зброю не тільки з Америки, але також від Палестинської Визвольної Організації, Лівії і Чехо-Словаччини. Провос діє подібно як законспірована мафія, оподатковуючи таксівкарів, купців, і часто відбуваються напади на банки. Одначе найбільшим джерелом фінансів є американські ірляндці, яких нараховують понад 44 мільони в Америці.

У 1977 році Департамент справедливости подав в цивільний суд організацію НОРЕЙД, тому що ця група не була зареєстрована як „чужинецька аґентура". Проте суддя відкинув справу, тому що, мовляв, ця закупівля зброї переходила через руки американського аґента ІРА, а не через НОРЕЙД.

У вересні 1982 року Фленнері і два його співробітники стали перед судом за пересилання зброї закордон, що є федеральним злочином. Але, не зважаючи на наглядні докази — сконфіскowану зброю, як теж розмови на звукозаписних стрічках, що їх записали аґенти ФБІ, всі три підсудні були звільнені, бо їх адвокат подав, що людина, яка продавала зброю підсудним, була аґентом Сі-Ай-Ей.

Коментуючи про збирання фондів американськими ірляндцями, колишній премєр міністер Ірляндії Джек Линч, сказав:

„Якщо ці, що дають гроші думають, що вони допомагають вдовам і сиротам, то заявляю одверто, що ці гроші спричиняються до збільшення числа вдів і сиріт.

Ірляндський католицький єпископ з Лондондеррі Едвард Дейлі, завзятий ірляндський націоналіст, відкрито сказав:

„Я є абсолютно проти присутности британців тут. І я також є проти присутности ІРА. Але, допомагаючи фінансово Провосові, американці відсувають цей день, коли в Ірляндії буде мир і коли вона буде об'єднана.

Ці, що знають Фленнері, твердять, що він фанатик, людина твердого характеру і всеціло відданий справі об'єднання Ірляндії. Однак подавляюча більшість ірляндців є тієї думки, що терор тільки продовжує терористичні відплати, а це до об'єднання Ірляндії ледве чи доведе.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про писання листів

Кажуть, що до писання листів треба мати певний дар, так як до писання письменницького чи журналістичного порядку.

Кажуть, що є люди, які вміють і люблять писати листи, а інші — не вміють „склеїти" кількох речень.

Одне, однак, певне, що всі люблять діставати листи та їх читати навіть сьогодні, коли можна так легко і відносно дешево порозумітися телефоном і це на кожну віддаль.

Але, помимо того, як хто не ставився б до листування, воно вже не є таким вірним і найважливішим середником порозуміння, виявів думок і почувань, як було раніше, а зокрема серед нас, українців. Бо до писання листів крім охоти і таланту треба мати ще час і знання мови, а у нас і з одним і з другим щораз гірше. Тому залюбки користуємося таки телефоном, хоч він ніяк не може заступити листування, що залишається на довгі роки доказом дружби, любови, думок, настроїв, зацікавлень, а навіть палких дискусій.

Ось саме минулого тижня подали до публічного відома 1,300 листів колишнього президента Гаррі Трумена до його дружини Бесс. Скільки цікавого, характеристичного для нього, як людини, а відтак, як президента, можемо вичитати із цих листів. Тільки подумати: Трумен мав звичай писати листа до своєї дружини кожного дня, коли вони не були разом. А він, адже, мав вже і тоді, в минулих роках, можливість, як ми тепер, уживати телефон і в той спосіб давати дружині доказ, що її не забуває. Про теми цих телефонічних розмов ми сьогодні нічого не знали б та не мали б такої приємности, як із читання цих листів.

Але листування — це не лише нагода для пізнання славних людей і їхнього життя чи думок. Воно так само важливе у житті звичайної людини, і не один із нас потребує його та за ним тужить. І тут бажання листуватися не залежить ані від різниці віку, статі чи соціяльних становищ.

Ось у мене знайома українська родина. Батьки пишуть листи, але без великої охоти і тільки тоді, коли виникає конечна потреба. Зате усі три молоді дочки залюбки листуються і вміють писати прецікаві, дотепні та приємні листи. Ба, що більше, вони зуміли передати свій виїмковий хист, а передусім охоту листування своїм дітям.

У висліді того одне з дітей, дев'ятилітній хлопчина, нав'язав переписку через „Осередок листування СУА" з сімдесятилітнім дідусем. Сьогодні вони вже не лише пишуть одне до одного листи, але і відвідують один одного, плекаючи гарну дружбу, яку по-американському називаємо „пен пелс". Це не перша і не остання листовна дружба, яка виникла завдяки „Осередкові листування СУА" — але напевно одна з найбільш цікавих; ведеться вона українською мовою.

Значить і сьогодні можна листуватися і мати з того велику приємність навіть тоді, коли ми знаємо, що наші листи — листи звичайні — і вони не будуть джерелом студій, не будуть навіть публіковані.

Проте листування мусить бути двостороннє. Тому, коли ви не пишете листів, не любите того або не хочете писати — тоді не чекайте нічого у поштовій скриньці, хіба реклям і рахунків.

О-КА

М. Сенчишин

ПРИМАРИ НУКЛЕАРНОЇ ВІЙНИ У ТВОРАХ АМЕРИКАНСЬКИХ АВТОРІВ

II.

Бож хто з нас не знає — не відає про те, що всякого типу ракетні стрільна з нуклеарними зарядами (головками) зберігаються у підземних сховищах, американської рівнини, чи на підводних суднах; що вони скрізь розміщені і тільки вони можуть нас врятувати від таких же куди численніших совєтських ракет. Але чи Америка справді достатньо озброєна в модерну нуклеарну зброю, щоб могти успішно оборонитись перед такою ж совєтською загрозою?

І, так зродився страх, а про результати того страху не доводиться говорити, бож вся сучасна політика уряду, проходить під гаслом не тільки „дігнати але й перегнати" Совєтський Союз, не тільки забезпечити Америку але й Західню Европу, в першу чергу виставлену на нуклеарну загибіль.... І як знаємо цій політиці підпорядкований ввесь бюджет Адміністрації президента Реґена, який готовий витратити сотні більйонів долярів на оборону перед можливим нуклеарним нападом СССР.

Але, як відомо, вся ця акція призвела до протиакції. Появилась протитечія, виразником якої — на диво стали американські кола католицького клєру, що проголосив будь-яку нуклеарну війну неморальною і кинув гасло нуклеарного роззброєння (до якого, до речі змагає теж Уряд ЗСА). чи до замороження всього нуклеарного арсеналу.

Уся ця нуклеарна психоза і ті всі настрої породили своєрідну „нуклеарну літературу", яка поставила собі завдання проаналізувати всі за — і протиарґументи. Отже від константації фактів прийшло до діягностики цього феномену та до висновків. І саме Т. Поверс поставив собі завдання проаналізувати всі аспекти цієї складної і як же актуальної на сьогодні проблеми. Він основно і ділово розглядає усі ті психологічні фактори, які входять у групу (зокрема звертає увагу на настрої молодого покоління і навіть дітей), і дошукується елементів психологічного спротиву взагалі думати про таку війну чи навіть можливість її виникнення, не кажучи вже про те, щоб готовитись до неї з думкою її виграти. Такі настрої сповняють його зовсім виправданою журбою, а то й з трудом прихованим песимізмом.

Два інші автори — Ліфтон і Фалк теж доволі ґрунтовно розглядають цю проблему у спільно виданій книжці під знаменним наголовком „Необоронна зброя", що на думку коментаторів, є справді політичним і психологічним прикладом антинуклеаризму. У першій частині Ліфтон проводить аналізу тих усіх соціологічних зрушень, перемін, які, на його думку, спричинив винахід атомової бомби чи згодом куди страшнішої нуклеарної зброї Очевидними доказами тих зрушень він вважає своєрідну психічну трансформацію американського суспільства серед якого появились молодечі комуни, прийшло до відродження релігійного фундаменталізму, а в парі з цим до зросту гедонізму і збільшення числа розводів. Усе це на думку Ліфтона, наслідки підсвідомого страху перед невідхильною катастрофою, якою погрожує нам нуклеарна війна. Якась розгубленість, розпряженість, ніби втеча від втертих і традицією виплеканих стандартів родинного чи суспільного життя, — ось що на думку цього психолога визначає ментальність нової ґенерації, ґенерації нуклеарної доби.

Куди більше психополітичний аспект має друга частина названого твору, в якій автор Фалк вдається передусім до політичної арґументації цього феномену — примари нуклеарної зброї. В своїй арґументації він дійшов до погляду, що радше нуклеарне роззброєння ніж дозброєння (Америкою) може забезпечити світові мир. Розв'язка, як бачимо, не дуже переконлива, бо не Америці, а Кремлеві треба би дати таку саме пораду.

Забрав теж голос у цій актуальній справі загальновідомий, старшої ґенерації гарвардський вчений-політик а втім і контроверсійний у своїх поглядах совєтолог Джордж Кенан. Його можна б вважати за речника зовсім протилежних поглядів ніж ті, що їх висловили досі згадані автори. А відомий Кенан м. і. своєю концепцією повстримування совєтського експансіонізму, що якийсь час домінувала в американській політиці на початку 50-их років, коли то тактика „холодної війни" втратила на силі. Цим разом свої погляди на небезпеку нуклеарної війни він кидає на тло історії американсько-совєтських відносин взагалі і з цієї позиції старається розглянути це важливе питання. У його найновішій збірці есеїв п. з. „Нуклеарна ілюзія" він ще раз бере під розгляд цілість своїх уже раніше висловлених поглядів на суть і природу тих усіх совєто-американських протиріч, розв'язки яких шукає американська дипломатія ще від часу закінчення Другої світової війни. Але, так як тому тридцять років чи більше він перестерігав перед зростом совєтського імперіялізму і дораджував відповідно протиставитись йому, так в еволюції своїх поглядів на цю ж

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Василь Голицин

На протязі кількох місяців недавно прибулий з УССР Василь Голицин відвідував кожну виставку в ґалерії Об'єднання Мистців Українців в Америці, при Другій авеню у Ню Йорку. Аж одного дня він приніс кілька своїх образів і, показавши їх, просив дати йому фірму і приміщення для його першої в Америці індивідуальної виставки. Він — старша людина, твердить, що тямить Людмилу Морозову, як найкращу ученицю ще незрівняного Федора Кричевського. Але Людмила Морозова — після смерти Миколи Кричевського — найкращий репрезентант українського імпресіонізму, а Василь Голицин — стовідсотковий реаліст; тільки тут і там помітний його нахил до романтизму в деяких урбаністичних мотивах, — зрештою це вірне і точне відтворення предмету.

Виставка — нерівна. На 36 виставлених експонатів — переважають квіти, але так і видно, що вони мальовані в різний час, за різного ступня зрілости мистця. Є квіти „натюрморт", образи з природи, урбаністика, але з цілої виставки найкращі — це три жіночі портрети. Мистець має виразний хист портретиста, — особливо один із них, на чорному тлі, прегарний. І при цьому реалізмі мистця — це не фотографія, а образ: обличчя повне виразу, за „Портрет дружини" можна дійсно поґратулювати мистцеві.

Однак центральним експонатом на тій виставці — це зазначена в скромному каталозі „Трійка". Насправді це не „трійка", а „тройка": і це мотив російський, не український, в Україні „трійки" ніколи не бувало і нема. Проте присутні на виставці деякі мистці погодилися з істиною, що однаково в малярстві, як в літературі

(Продовження на ст. 4)

Василь Лев

В ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИНИ

(Слово виголошене на святочному концерті в Ню Йорку)

II.

Поет закликає цих „живих", як і „мертвих" щоб вивчали рідну історію, рідну культуру, а водночас дораджує учитися від інших того, що добре, корисне:

Учітеся, брати мої,
Думайте, читайте...

Вкінці поет звертається і до „ненароджених", т. зв., до тих земляків, що ще національно й політично несвідомі свого національного „я". Це не тільки тодішні освічені люди, але й поневолені кріпаки. Це, на основі євангельської правди, найменші, нижчі духом, яких поет оточує спеціяльною опікою; для них бажає (вимагає) пильної уваги:

Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата,
Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати!

Так Шевченко розкрив очі на дійсність не тільки сучасникам, але й майбутнім поколінням. Він перестерігає деяких своїх земляків перед безсердечністю, перед браком любови ближнього, любови до свого народу, перед затратою своєї державницької ідеології, яку всіма силами старалися і ще й тепер стараються забрати нам чужинці (росіяни і поляки). Словами старозавітніх пророків у своїх парафразах псальмів поет взиває свій нарід до віри в Бога, сильної, твердої як скеля, до витривалости в праці, в боротьбі з ворожими силами. Він грозить прокляттям Божим тим, хто забуває свою віру і свій нарід. Далі взиває до рішучої постави проти ворога, якого не переконає ні слово, ні аґітація, а чин — діло. Тому в „Заповіті" взиває Шевченко своїх земляків до кривавої розправи з ворогом:

Вставайте, кайдани порвіте,
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте!

Застановляючися над Шевченковим „Заповітом", ми все ще не можемо пом'янути його в справжній „сім'ї вольній, новій". А Україна все ще „обідрана сиротою понад Дніпром плаче". І „тяжко, важко сиротині". Тому доводиться нам поставити питання: Коли ми виконаємо його „Заповіт"? Коли порвемо кайдани, коли вражою, злою кров'ю окропимо волю?

Коли на рідних землях лютий ворог скував наш нарід, то ми, що живемо в вільному світі (зокрема на вільній землі Вашінґтона), ми вповні свідомі нашої відповідальности за те, що, перейнявшись наскрізь його безсмертним духом, повинні зробити все, щоб добути Україні волю, щоб запанувала справедливість, щоб у своїй хаті була „своя правда і сила і воля". А це треба нам робити спільно, однодушно, гармонійно, йдучи за вказівками таки самого Шевченка, виконуючи його заповіт.

Першою темою Шевченкового „Вірую" є переконання, незломна віра в те, що „церква-домовина, де Богдан молився, щоб москаль добром і лихом з козаком ділився", розвалиться, з-під неї „встане Україна і розвіє тьму неволі, світ правди засвітить, і помоляться на волі невольничі дітей". Шевченко наголошував, що Україна стане вільною щойно після відірвання її від Москви. Ніде в Шевченкових творах немає ніякого натяку на федеративні чи союзницькі ідеали. Навпаки він уважав злуку України з Москвою за найбільше нещастя, за найбільшу її недолю, за джерело її фізичного, духового, матеріяльного, культурного й морального занепаду. Він уважав злуку України з Москвою за кару Божу, що пізнати з його слів

..........Вкраїно,
Мій любий краю неповинний!
За що Тебе Господь кара, —
Карає тяжко? За Богдана
Та за скаженого Петра,
Та за панів отих поганих
До краю нищить...

Шевченко відкидає всяке „отечество" чи „братання", чи, як тепер кажемо, — старшобратство". Він знає тільки свою рідну матір Україну, він любить її так щиро, що за неї готов віддати свою душу. Шевченко визнає тільки повну державно-політичну самостійність України. Він і вказує шлях, як дійти до цього:

.... щоб збудить
Хиренну долю, треба миром,
Громадою обух сталить,
Та добре виострить сокиру
Та й заходитися будить;
А то проспить собі небога
До суду Божого, Страшного.

Оцю одностайну та однозгідну працю над визволенням Батьківщини, це живе, могутнє гасло засилає нам із-за гробу великий дух Шевченка. Він перший і єдиний вказав цей шлях до волі. І коли наші спроби добути волю не вдалися, то саме тому, що ми не заходилися коло того миром, громадою, одностайно, односердно.

Шевченко роздумував і про форму державного устрою України. Він висловив це в різних поезіях, а найкраще в вірші „Юродивий", де він висловлює думку про державний устрій ЗСА. Він уважав його ідеальним. Вашінґтон визволив північну Америку з залежности від Англії, і в визволеній країні завів республіканський устрій „із новим і праведним законом". Так окреслив форму державного устрою України — республіку з президентом у проводі, який за українською традицією повинен називатися гетьманом. Коли Україна буде вільна, гетьман як символ волі і правди в Україні обійме правління, щоб дбати „за честь, славу, за братерство, за волю України". До того соціяльний лад мусить, на думку Шевченка, бути відбиткою живої правди — справедливости і найвищих етичних засад любови ближнього. На цих етичних засадах повинен бути побудований соціяльний лад у вольній Україні.

Основні напрямні всього Шевченкового думання — це

(Продовження на ст. 4)

Український Відень вшанував композитора А. Гнатишина

Заслужений український композитор та довголітній диригент українського хору при церкві св. ВМ. Варвари у Відні проф. Андрій Гнатишин 26-го грудня 1981 року відзначив свої 75-ті уродини. На закінчення того „ювілейного року" проф. Гнатишина українська громада у Відні зорганізувала святочний концерт для Ювілята, який відбувся 4-го грудня 1982 року у великій залі віденської консерваторії. В програмі були твори і обрібки Андрія Гнатишина. Якою пошаною ювілят втішається не тільки в українській громаді, але також поміж численними австрійцями, показала публіка, що вщерть заповнила залю і привітала проф. Гнатишина довготривалими оплесками.

Парох української греко-католицької церкви св. ВМ. Варвари у Відні о. шамбелян д-р Олександер Остгайм-Дзерович привітав всіх присутніх, а спеціяльно Ювілята, якому він подякував за працю для нашої церкви у Відні та побажав йому теплими словами ще многих літ в повному здоров'ї та творчої сили.

Програма почалася виступом українського хору при церкві св. ВМ. Варвари у Відні під проводом проф. Андрія Гнатишина, який в першій частині концерту виконав пісні релігійного характеру. Як звичайно, Борис Ямінський пояснював програму німецькою мовою та інформував численних присутніх віденців про зміст виконаних пісень та частинно рецитував переклади текстів пісень.

Проф. А. Гнатишин

Першою піснею було „Вірую", один із найгарніших релігійних творів Ювілята, в якому сольову партію заспівував тенором син проф. Гнатишина Ігор. Перший псалом київського напіву „Блажен муж", як вже давніше, сподобався передусім чужинецькій австрійській публіці. Слідувало „Господи, помилуй — Ізбави от бід", в цій пісні дочка Ювілята Любка з великим відчуттям проспівала альтове сольо. Опісля публіка почула прокімен восьмого гласу та пісню „Не маємо іншої помочі" з сольо баса д-ра Ігоря Тарка. Першу частину концерту з релігійним змістом закінчено одною із новіших композицій Ювілята „Душе моя" з сопрановим сольоспівом Сільвії Отмар-Штайн.

Після того голова Святочного комітету й Координаційної Ради Українських Організацій Австрії (КРУОА) д-р Олександер Жупник виголосив святочну промову, накресливши життєвий шлях і музичну творчість проф. Андрія Гнатишина.

Знову виступив хор на сцену і продовжував мистецьку програму піснею „Думи мої" на слова Тараса Шевченка з баритоновим сольо у виконанні Бориса Ямінського та дальшим хоровим твором на слова українського Пророка „Садок вишневий" з сопрановим сольо Сільвії Отмар-Штайн. Потім хор проспівав дуже популярну особливо поміж віденською публікою українську народну пісню „Ой на горі" (сопранове сольо — Надя Кралєрт), та дві злучені пісні „Тихий Дунай" і жартівлива „Коло млина", другу частину яких проспівав тільки чоловічий хор.

Після перерви молодий піяніст Володимир Ратушний і скрипаль Аркадій Гамарник, член оркестри „Нідероестерайхіше Тонкінстлєр" заграли два твори з інструментальної творчости Андрія Гнатишина „Канцонета" і „Капрічо".

Знову виступив хор, щоб закінчити концерт чотирьома народними піснями. Перша з них „Перед походом", козацька пісня з басовим сольо Ігоря Тарка, ще не була виконана хором св. ВМ. Варвари. Це одна з тих пісень, яку Ювілят приготовив для нової платівки з українськими козацькими піснями, яка мала бути наспівана 5-го березня 1983 року у Відні і яка появиться накладом українського відділу при „Радіо Ватикан" у Римі під організацією о. ректора проф. д-ра Софрона Мудрого, ЧСВВ, щоб вшанувати пам'ять тих українських козаків, які перед 300 роками 12-го вересня 1683 року в битві з турками допомогли визволити Відень від турецької облоги та цілу християнську Европу — від ісламського нападу. В наступній пісні „Думка" на слова буковинського поета Федьковича дует проспівали Сільвія Отмар-Штайн і Люба Гнатишин. Народна пісня „Про Миколу" в обрібці проф. Гнатишина мов би створена для дочки Ювілята, Любки, яка гейби з цілою душею співає сольову партію й викликає завжди бурхливі оплески публіки. Концерт в пошану проф. Андрія Гнатишина закінчено дуже популярною коломийкою Ювілята „Ой, музику дуже люблю" з сольоспівами Бориса Ямінського та тенора Любомира Мудрецького.

При кінці концерту голова Союзу Українських Філателістів Австрії (СУФА) Борис Ямінський вручив Ювілятові, який є членом управи цього товариства, філателістичний подарунок, а голова ювілейного комітету д-р Жупник — квіти, які проф. Гнатишин роздав хористам. Під дириґуванням сина Ювілята Ігоря хор проспівав своєму довголітньому дириґентові потрійне „Многая літа".

Проф. Гнатишин, який з великою вітальністю та енерґією дириґує хором св. БМ. Варвари, приготовляє знову два концерти цього хору — один має відбутися в рамках „віденського фестивалю" в старій ратуші у Відні в червні цього року, а другий — під час виставки СУФА з нагоди „300-ліття відсічі Відня — 300-ліття віденської каварні" 10-го вересня 1983 року ввечері у найбільшій віденській каварні „Кафе Централь" в самому центрі міста. У програмі — українські козацькі пісні.

Свято жінок – героїнь у Пітсбурзі

Відділ Союзу Українок Америки в Пітсбурзі, Па., улаштував у неділю, 27-го лютого ц.р., свято українських жінок– героїнь, які з любови до батьківщини віддали свої життя у боротьбі за волю іщастя свого народу. Зібралися у залі православної церкви св. Володимира не лише союзянки, а також велика кількість (понад 240 осіб) українського громадянства.

Коротким вступним словом свято відкрила голова Відділу СУА д-р Кишакевич, яка підкреслила, як важливо зберігти пам'ять про наших героїв, зокрема про жінок-героїнь. Після цього священик о. Володимир Яворський провів молитву. На його заклик присутні вшанували пам'ять жінок -героїнь хвилиною мовчанки.

Програма свята, сполученого з обідом, що його приготували сестриці православної церкви св. Володимира, складалася із доповідей, деклямацій, співу і виступу бандуриста.

„Пам'яті жінок-героїнь"— це тема доповіді проф.-емерита Павла Кравчука. Прелеґент говорив про жінок-героїнь, які, знайшовшись під ударами долі, виявили незламність і твердість. Не заломилися вони під час жорстоких катувань, не стали на коліна перед ворогом, справді по-геройські прийняли виклик долі, віддавши своє життя на вівтар батьківщини. В центрі тих жінок-героїнь він поставив Ольгу Басараб, зв'язкову УВО, яка була закатована поляками у Львові вночі з 12-го на 13-го лютого 1924 року й Олену Телігу, поетесу, яку заарештувало ґестапо у Києві 9-го лютого 1942 року, і кілька днів пізніше розстріляло.

Згадали ще Віру Бабенко, Катрусю Зарицьку, Віру Світницьку, 500 жінок-в'язнів совєтських концтаборів у Кінгірі, які були розчавлені під гусеницями танків.

Більш докладно про життєвий шлях Ольги Басараб розповідала Стефанія Голуб'як, референтка суспільної опіки СУА, а про Ольгу Телігу—д-р Татьяна Кишакевич. Цікаві доповіді були виголошені з душевною теплотою до героїнь та їх подиву гідної постави до ударів долі.

У мистецькій частині першою виступила учениця Рідної Школи Олександра Поліщук, яка продеклямувала вірш Лесі Українки „Надія". Богдан Свищ деклямував три вірші Ірини Сеник; Марійка Чуб та Джейн Пейн проспівали в супроводі гітари кілька українських пісень; Євген Собосенський заграв на бандурі в'язанку українських пісень, після чого виступила ще Ірина Каламон з піснею про Карпати.

Програму вела Люба Глутковська, керівник місцевої танцювальної групи.

На закінчення всі разом проспівали „Боже, єдиний.."

Ольга М.

Заслужений союзовець св. п. Панько Джинджуристий

Народився він у Настасові, повіт Тернопіль, 27-го липня 1895 року у свідомій селянській родині Ілька та Явдохи, з дому Зальопана. Панько Джинджуристий брав активну участь у товаристві молоді „Січ", співав у хорі, виступав у театральному гуртку. У 1913 році прибув до родини у Трой, Н.Й., де зразу включився у громадське життя. Співав у церковному хорі, був членом і пізніше головою театрального гуртка, часто виступав на сцені в головних ролях. Був активним членом Братства св.о. Миколая, збірщиком на фонд будови церкви. Як член 191-го Відділу УНС був його секретарем, головою, делегатом на трьох конвенціях УНС, приєднав багато членів, за що дістав почесну грамоту і срібний перстень. В 1935 році він став контролером Будівельного комітету Українського Дому, потім 5 років був його управителем. Був членом Відділу Українського Конґресового Комітету Америки, заступником голови місцевого Комітету будови пам'ятника Т. Шевченка у Вашінґтоні, причинився до зібрання понад 2,000 дол.

Св. п. П. Джинджуристий

Св. п. П. Джинджуристий був з природи рухливий, активний, завзятий, безкомпромісовий, войовничої натури, як правдивий нащадок „козацького роду". Багато працював для громади, своїм добрим прикладом впливав на інших, вмів заохотити своїх земляків до корисної праці для громади.

Прожив він довгих 70 років у Трою, з того 50 років присвятив невсипущій громадській праці, аж доки не пішов на заслужений відпочинок. Одначе, до кінця життя жваво цікавився нашим громадським життям та загальними справами.

Одружився він в 1917 році з Теклею, з дому Дрочак. Щасливе подружжя мало сина Івана, доньку Марію, заміжню Зонич, 6 внуків і 7 правнуків.

Помер св.п. П. Джинджуринський після короткої недуги серця 8-го березня 1983 року. Похорон відбувався 11-го березня. Отець парох В.Пашко прощав його як багатозаслуженого і прикладного парафіянина. І. Дурбак прощав Покійного від земляків, членів УНС і УККА. Донька Марія Зонич подякувала від родини.

-І.Д.

Клівленд у поклоні героїням

Кожного року в лютому українські жіночі організації Клівленду — Об'єднання Жінок ОЧСУ, Окружна Рада СУА, Українське Православне Сестрицтво й Український Золотий Хрест — спільно вшановують пам'ять жінок-героїнь.

Цього разу ротаційна черга для вшанування свята припала на Об'єднання Жінок ОЧСУ. Отже в соняшну неділю, 20-го лютого ц.р., Свято жінки-героїні розпочалося соборною Панахидою у церкві Святої Покрови, що її, крім пароха, о. д-ра Івана Тилявського, співслужили о. д-р Михайло Федорович, парох церкви св. Йосафата, о. митрат Степан Ганкевич, настоятель Свято-Володимирської православної парафії, о. д-р Ізидор Нагаєвський, о. Михайло Ревтюк, парох українсько католицької парафії свв. ап. Петра і Павла, та о. Володимир Волощук, парох української католицької парафії св. Миколая із Кентону, Огайо. Під час Заупокійного Богослуження дуже гарно співав церковний хор під дириґуванням Євгена Крука. Після закінчення Панахиди присутні перейшли із церкви до парафіяльної Свято-Покровської залі, де відбулося свято.

Відкрила його голова ОЖ ОЧСУ Н. Ґолембйовська та просила учасників вшанувати пам'ять героїнь хвилиної мовчанки. Після цього піяністка Ольга Джуман-Кость виконала композицію Леопольда Яценка "Реквієм Аллі Горській". Під її вправною рукою реквієм прозвучав поважно й скорботно. Потім святочне слово виголосила мґр Анна Діброва з Палатайну, не лише полонивши думки слухачів, але також стривоживши їхні серця. Доповідачка коротко проаналізувала причини прогри Визвольних Змагань, схарактеризувала добу між двома світовими війнами, а на її тлі дії УВО й ОУН. У зв'язку з цим накреслила вона героїчні постаті революціонерок Ольги Басараб і поетки Олени Теліги. Із власних спогадів з років участи в УПА, а потім як політв'язень ворожих тюрем, кольоритно відтворила вона постаті дівчат і жінок тодішніх героїнь. „Героїзм був тоді явищем масовим" ствердила вона. Закінчуючи, мґр Г. Діброва закликала всіх українців соборно і згідливо працювати для здійснення наших найвищих ідеалів.

Відомий на терені Клівленду баритон д-р Володимир Боднар по-мистецьки і з теплим відчуттям проспівав дві пісні — Н. Ткача „Мамині руки" й Білаша „А Черемош плине". Акомпаньювала на фортепіяні піяністка О. Д. Кость. Згодом скрипаль мґр Стефанія Стефанюк під акомпаньямент піяністки Марти Самійленко виконала такі композиції: Прелюд Ц-моль Михайла Гайворонського, Концерт в А-моль, композитора Й. Аколей та „Ранішню пісню" Едварда Елгара. Присутні з захопленням слухали чудову гру, що визначалася глибиною інтерпретації згаданих композицій та високою технікою виконання.

У другій частині свята була поставлена інсценізація поеми Марка Бєслава „Галка", яку сценічно пристосувала Н. Ґолембйовська. В головних ролях виступали: командир УПА Максим — Ігор Оліяр, зв'язкова Галка — Наталя Кріслата, рецитатор — Дарія Павник. Крім них, подруги Галки, медсестри УПА — Надя Струс, Леся Зварич і Ліна Василина.

Дуже доброю дикцією й природною грою дієві особи влучно відтворили картини поеми упівського поета. До належного зрозуміння сцен у великій мірі причинилася бездоганна рецитаторка Дарія Павник.

В епілозі був вірш „Україна" Леоніда Полтави, й тоді вродлива чорнявка Маруся Гамуляк-Гованець з мечем у руках у збірному живому образі персоніфікувала Україну.

Постановою інсценізації зайнялась Софія Бура, світляними ефектами вміло кермувала Оксана Павник. Характеризацію дієвих осіб виконав дир. Омелян Урбанський. Декорацію карпатських краєвидів, що давала чудове тло цілості, виконав любитель сцени, артист-маляр Тимофій Белінський. Доповненням декорацій, реквізитом і технічними справами завідував Петро Венгрин.

Свято закінчено національним славнем.

Згодом багато присутніх перейшло до буфетової залі, де ще довго просиділи за кавою й перекускою у дружніх розмовах із приятелями й знайомими.

Наталія Голембйовська

Складаємо
Найщиріші Співчуття
Всій Родині і Співробітникам
бл. п. адвоката
Володимира Стека
нашого Приятеля,
який упокоївся в Бозі
20-го березня 1983 року.

Ансамбль „НАМИСТО"
у Вашінґтоні

В ЧЕТВЕРТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
БАТЬКА
бл. п.
Проф. ВОЛОДИМИРА ВОВЧКО-КУЛЬЧИЦЬКОГО
складаю 200.00 долярів
на СОБОР ПРЕСВЯТОЇ РОДИНИ у Вашінґтоні
ЛІДА КУЛЬЧИЦЬКА- ҐІФФЛЕР

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
МУЖА І БАТЬКА
бл. п. проф. д-ра **МИКОЛИ ЛЮЛЯШКА-ДОБЕРЧАКА**
будуть відправлені
СЛУЖБИ БОЖІ
в середу, 30-го березня 1983 року
о год. 8:30 ранку в церкві св. Юра в Ню Йорку;
в церкві свв. Петра і Павла в Коговс, Н. Й.;
в церкві св. Володимира в Ґлен Спей, Н. Й.;
у церквах: Сан Дієґо, Каліф., соборі св. Софії в Римі, Вінніпеґу, Ман., Канада, Філядельфії, Па., в церкві Св. Марії в Маганой Ситі, Па., в церкві Св. Марії в Мек Аду, Па., Чикаґо, Ілл., у Відні, Інсбруку, Зальцбурґу, Австрія, у Кремфельді, Німеччина, у Парижі, Франція, Кракові, Лодзі, Варшаві, Польща і на Лемківщині, в Лондоні, Англія, Мельборні, Австралія.
Просимо Родину, Приятелів та Знайомих взяти участь у Службах Божих.
Дружина — МАРТА КЛЮФАС—ДОБЕРЧАК
з донькою ТЕТЯНОЮ
і сином ВСЕВОЛОДОМ

Дирекція Кредитової Кооперативи
„Самопоміч" в Клівленді, Огайо
у жалі і смутку повідомляє, що дня 26-го лютого 1983 року, несподівано, відійшов у Вічність
бл. п.
РОМАН ПОЧТАР
довголітній голова Дирекції Кредитової Кооперативи „Самопоміч" у Клівленді, Огайо.
ПОХОРОН відбувся 1-го березня 1983 р., в Пармі, Огайо, з церкви св. Андрея на цвинтар свв. апп. Петра і Павла в Пармі, Огайо.
Горем опечаленій Дружині і Родині Покійного, щирі вислови глибокого співчуття.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ, ЯК НАВІКИ ВІДІЙШЛА ВІД НАС
наша Незабутня ДРУЖИНА і Найдорожча МАМА
бл. п.
МАРТА ВЕРЕМЧУК
ПАНАХИДИ за світлу душу ПОКІЙНОЇ
будуть відслужені
в п'ятницю, 22-го квітня 1983 року в церквах:
св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.,
св. Тройці в Трентоні, Н. Дж.
Приятелів і Знайомих просимо помолитися в цей день за душу Спочилої.
ЄФИМ — муж
МАРКО — СИН

Появився...

(Продовження зі стор. 1)

чуком ще багато інших праць, як три антології: „Координати", антологія сучасної української поезії на Заході, том І і ІІ, а відтак він упорядник збірки поезій „Зібрані твори" Олекси Стефановича (1978) та антології — „Зібрані твори" Богдана Кравцева (том І, 1978). Б.Бойчукові належать теж такі переклади, як „Плятеро і я" Х.Р. Хіменеса (1968), „Чекаючи на Годо" С. Бекета (1972) та був він упорядником перекладу двох творів: „Вінок цей небезпека" С. Кюніца (1977) та „Здивований гість" Д. Ігнатова (1982). Б. Бойчук був також упорядником перекладу на англійську мову „Площа янголів" Б. І. Антоновича (1977) і співупорядником другого перекладу на англійську мову — „Світильники саду" І. Драча (1978). Упорядкував він теж твір із театрального життя — „Театр — студія Йосипа Гірняка і Олімпії Добровольської (1975) і книжку „Спомини" Й. Гірняка (1982). Крім усіх тут перелічених видань появились рівнож Богдана Бойчука „Дві драми", п'єси (1968).

Книжку Б. Бойчука „Вірші, вибрані й передостанні", в ціні 8 долярів, можна замовляти, написавши на адресу: Nina Ilnyzkyj, 254 West 31st St. 8th Floor, New York, N.Y. 10001.

Примари...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

проблему він зайняв зовсім інше становище. Він щоправда признає своєрідну незмінність совєтської, чи радше російської ментальности, але, на його думку, цієї ментальности не створила большевицька революція; вона — ця ментальність — продукт російської історії. Очевидно, — твердить він — і совєти і Америка мають чимало причин до взаємного недовір'я, проте ті розходження не такі вже глибокі. Він старається злагіднити страх перед агресивними зазіханнями Совєтського Союзу та применшити ту дозу антисовєтської психози, яка сьогодні домінує над американською ментальністю.

Це типове для — Кенанових міркувань угодовство у цитованім творі не витримує критики. Бож при таких своїх міркуваннях, він не дає будь-якої рецепти як поправити ці застарілі антагонізми, як наблизити до себе ці дві суперпотуги, озброєні по зуби в найновішу нищівну зброю і як знайти компроміс з державою, яка тримає у модерному рабстві своїх громадян та шукає шляхів до опанування решти ще досі вільного світу. Кенанові „Нуклеарні ілюзії" — це справді ілюзії постарілого русофіла, зірка якого на обріях американського політичного мислення давно вже погасла...

* * *

Зовсім іншим духом віє від лектури ще одної книжки з категорії цієї ж психополітики нуклеарної доби — авторства дуже здібного репортера з „Лос Анджелес Тайм" Роберта Шіра, п. н. „Маючи доволі лопат: Реґен-Буш і нуклеарна війна". Вона хоч теж полемічна і дискусійна місцями, відрізняється від попередньо обговорених книжок тим, що автор її здебільшого цитує передусім погляди інших визначніших осіб, що забирали голос у справі можливої нуклеарної зброї, а тоді щойно дає свою власну оцінку тих чи інших поглядів, своє погодження чи непогодження з думкою провідних осіб із кабінету президента Реґена, зокрема ж заступника президента Буша, мовляв нуклеарну війну з Совєтським Союзом можна виграти і вижити"... Будучи речником такого самого погляду, він, на жаль, промовчує дуже важливий аспект. Бож він не дає відповіді на дуже логічне питання, яке тут напрошується, а саме: якщо (на випадок вибуху нуклеарної війни) буде вистрілене тільки одно ракетне стрільно страшної потужности, чи на цьому припиниться війна, чи може прийти до масового бомбардування такими ж стрільнами, які абсолютно можуть знищити життя на земній кулі... А це ж дуже основне в стратегії плянування нуклеарної війни!

А про цю стратегію почали говорити ще за президентури Ніксона, згодом Форда і Картера. Говорилось тоді, що саме такого типу конфлікт не до подумання і до нього не можна допустити. Сьогодні, за президентури Реґена ситуація змінилась. Такий конфлікт зовсім можливий, а його наслідки не тільки для Америки чи СССР, але й для усього світу будуть ґльобально катастрофальні. І в основному до такого погляду договорились і Фалк і Лифтон і Шір. Поверс хотів би змінити нашу психологічну настанову до такої можливости, а Кенан зо своєї сторони прямо не вірить в те, щоб совєтський уряд міг спровокувати такого маштабу війну.

І як би воно не було, оцей дуже загальний огляд основної нуклеарної літератури за 1982 рік доказує, що людство опинилось у зовсім новій ситуації світової політики в ситуації що в дотеперішній історії воєн є безпрецедентна і — дай Боже, щоб всі ті передбачування-твердження ітп. і ввесь цей апокаліптичний страх, залишились тільки в книжках.

Th. Powers: Thinking About the Next War (Knopf);
R. J. Lifton and R. Falk: Indefensible Weapons (Basic Book);
G. F. Kennon: The Nuclear Delusion (Pantheon);
R. Scheer: With Enough Shovels — Reagan-Bush and Nuclear War (Random House).

В Шевченкові...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

етичність. Він зовсім оправдано міг сказати про себе: „Ми просто йшли, — у нас нема зерна неправди за собою".

Шевченко не поділяв людей на маєткові кляси. Матеріялістичний світогляд був чужий для нього. У нього були тільки земляки, яких поділяв на дві категорії: люди — тобто правдиві, наскрізь етичні люди, і недолюдки — звірі, а не люди. Але й цих поет не засуджує цілковито, а таки має надію зробити з них людей... Шевченко вірить у їх поправу, якої він сподіється від перемоги правдивої релігійности між людьми, від перемоги етичних засад над звірськими інстинктами. Бо коли не стане „творців зла, правди гонителів жестоких", які тепер із Кремля червоного вдруге закріпостили Україну, тоді на твердій, незмінній основі християнської етики „правда оживе, надхне, накличе, нажене... і слово нове між людьми криком пронесе". Тоді дотепер скована, поборена правда зможе свобідно ширитися між людьми і найде широкий відгомін у людській душі.

Це не „великих слів велика сила з чужого поля". Це слова, це не фальшовані думи, це світогляд українського національного генія Тараса Шевченка, це та мудрість своя, що випливає у нього з синтези історичної народної традиції, народного теперішнього життя, із соборної української душі, думи і тугу якої Шевченко вмів якнайживіше, як ніхто інший відчути і благовістити своїм огненним словом Це той розум, що його він сіяв на вбогій ниві в надії на веселі жнива...

І ця велика спадщина по нашому національному пророкові не сміє змарнуватися. А перш за все його заповіт — дороговказ: „Вставайте, кайдани порвіте"!

Невмируща сила Шевченкового надхненного слова, його віщий дух об'єднує нас усіх українців, чи то народжених у рідному краю, чи поза його межами, в одну спільноту і сцементовує нас ув один національний моноліт, веде нас до одної спільної мети — до визволення рідного краю з неволі та до збудування незалежної суверенної держави. Але його „Заповіт" вимагає безустанної вільної праці, невгнутости, наполегливости й витривалости, праці в усіх ділянках нашого культурного життя, праці, що не замикає нас у крузі наших діянь, але вводить нас теж у зв'язки та взаємини з іншими національностями.

І саме наша спільнота, що знаходиться в діяспорі в вільному світі, (а зокрема в З'єднаних Стейтах Північної Америки та в Канаді), повинна сповнити Шевченків заповіт. Коли на рідних землях ще не так давно продовжувано збройний чин під проводом УПА, а тепер цей спротив перетворився у дисидентський рух, жорстоко переслідуваний червоним наїзником, то наша праця на вільних землях ведеться різними способами, передусім у формі культурної роботи, моральної та матеріяльної підтримки дисидентського руху, духової підтримки нашої переслідуваної Церкви, пропаганди і політичних взаємин із іншими національностями, а в першу міру з могутнім американським народом, провідники якого зчасом почали розуміти нашу визвольну боротьбу. Для підтримки її та для піднесення престижу українського народу, для підкреслиння значення нашого народного Генія і національного Пророка, американський Уряд в століття смерти Шевченка позволив збудувати йому пам'ятник саме в столиці ЗСА, що носить назву батька американського народу, Вашінгтона. Він став символом правдивої свободи і справедливого демократизму. Йому подібного бажав Шевченко для своєї Батьківщини, кажучи:

Коли ми діждемось Вашінгтона
З новим і праведним законом?

І як Шевченко вірив, так і ми з ним віримо:

А діждемось таки колись!

Василь...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

критерієм вартости не є тема, тільки виконання. Тема не грає ролі — її опрацювання рішальне для вартости твору. Польський письменник Генрик Сєнкевіч дістав нагороду Нобеля з літератури не за свою трилогію, в якій апотеозує польську шляхетчину, а за „Кво вадіс" — повість з часів переслідування перших християн за володіння Нерона. „Салямбо" французького письменника Фльобера є чи не національною гордістю північноафриканських барберівців, нащадків батьківщини Ганнібаля. І Ілля Репін, хоч походження з України і пов'язаний з Україною сантиментом до української природи й етносу, належить таки до історії російського, а не українського малярства, хоч він автор славетного „Листа до турецького султана", — бо він і автор образу — „Іван Грозний і його син Іван". Тому даремно було б закидати Василеві Голицинові, що він виступив із настінним образом „Тройка". Зате треба ствердити, що такого образу не міг би створити аматор. Тут видно розмах, мистецьке віддання коней в русі, відвагу взятися за таку композицію, де сполучена зимова природа, візник і звірята, — з прегарним заднім тлом.

Є на тій виставці експонати слабші і сильніші, але добре сталося, що ОМУА таки влаштувало ту виставку. Рецензент не переводив з автором виставки інтерв'ю, не розпитував його про його життєпис, студії, його родовід тощо — це його приватна власність. Але фактом є, що Василь Голицин володіє гарною і чистою українською мовою і такою самою мовою володіють чотири його сини, які прийшли на цю виставку батька. Це добра і правильна політика ОМУА, щоб притягати охочих до співпраці, а не відштовхувати їх. Образи Василя Голицина — реалістичні, барвисті — і хоч він не кольорист з покладанням ваги на добір кольорів — образи естетичні. Скромна порада: зосередитись більше на портретистиці — у нас мало портретистів, а вже ніхто не може рівнятися з таким портретистом, як був покійний Олекса Новаківський. І коли Василь Голицин міг створити такий образ, як оця його „Тройка", то він може зважуватись і на композиції, що їх не всилі творити аматори ані початківці. Він не аматор і не початківець.

Іван Кедрин

У Сиракюзах вшанували Патріярха Йосифа

Відділ Патріярхального Товариства в Сиракюзах відзначив 20-ті роковини звільнення Патріярха Йосифа з російської неволі і 91-ліття дня його народження святочним концертом, який відбувся в неділю, 27-го лютого ц.р. в залі Українського Народного Дому. Свято відкрила голова місцевого Відділу Патріярхального Товариства д-р Галина Клюфас

Відзначення цих річниць це немов родинне свято, бо зійшлась на нього наша громада, якій не байдужа доля нашої Церкви, та яка щиро бажала привітати нашого Первоієрарха і побажати йому доброго здоров'я на многі літа, бо нема поміж нами поза Україною гіднішої української людини від тієї, що її вшановуємо.

На залі відчувається поважний настрій, тиха радість. На тлі відповідної декорації сцени і портрету Ювілята виступив мішаний хор церкви св. Івана Христителя під керівництвом Марусі Качмар, що, виконавши „Отче наш", підсилив врочистість хвилини. Потім була деклямація „Молитва за Патріярха" у виконанні пластунки Оксани Дупляк.

Представивши громаді достойного доповідача о. крилошанина Володимира Смика, пароха церкви свв. Володимира і Ольги в Ютиці, д-р Г.Клюфас розповіла про лист Патріярха до нашого Відділу, в якому Ювілят покладає надію на патріярхальні товариства, на їхню важливу ролю у Церкві.

У своїй доповіді о. В. Смик вказав на тернистий шлях нашого Первоієрарха, на його місце у нашій Церкві та заслуги для неї і змагання за її дальший розвиток і патріярхальне завершення та влучно порівняв Блаженнішого Патріярха Йосифа до біблійного Мойсея. Така доповідь священика дуже зближує вірних та залишає приємне і будуюче враження у слухачів. Годиться щоб народ і духовенство йшли разом до спільної мети, то і шлях до неї був би набагато коротший.

Після доповіді д-р Святослав Клюфас висвітлював на екрані прозірки із життя Патріярха Йосифа та показував і пояснював світлини замучених на засланні Владик Української Католицької Церкви.

Святочну програму закінчив церковний хор, гарно виконавши „Многая літа", що заінтонував в честь Патріярха о. диякон д-р Мирон Ткач, та могутній церковний гимн.

Микола Дупляк

Роздали...

(Продовження зі стор. 1)

Української ССР „не добачали".

В ділянці театрального мистецтва премії отримали М.Резникович, В.Добровольський. Ю.Мажуз, А.Пазенко, О.Смолярова, А. Решетніков, М.Рушковський, Лідія Яремчук і багато акторів російського драматичного театру ім. Лесі Українки „за створення образу радянського сучасника у виставах 'Предел спокойствія', 'Кафедра' та інші."

В галузі концертово-виконавчої діяльности, відзначення дочекались заслужена капеля бандуристів УССР „за концертні програми останніх років". За кращий твір літератури і мистецтва для дітей та юнацтва відзначено Георгія Якутовича за ілюстрації до книжок „Повість минулих літ", „Слово про Ігорів похід" та інші. Декілька осіб отримали премію за досягнення в галузі архітектури.

В офіційному повідомленні про роздачу нагород, що його підписали Володимир Щербицький, перший секретар ЦК Компартії України, і Олександер Ляшко, голова Ради Міністрів УССР, наголошується зокрема „шістьдесятирічний ювілей СовєтськогоСоюзу", потребу розширення пропаґування „соціялістичної багатонаціональної культури", „колективну відповідальність діячів культури", „плекання вартостей радянської людини" тощо.

Про М.Колессу написано що його талант „особливо щедро розквітнув після вікопомного вересня 1939 року, коли всі західньо-українські землі возз'єдналися з Радянською Україною".

ВОСКРЕСНА УТРЕНЯ В РАДІО

Ландсфорт, Па.—Вийшовши назустріч побажанням сеньйорів і хворих парохіян, на Великдень у неділю, 3-го квітня ц.р., від 12-ої до 1-ої години по полудні, тут на хвилях радіостанції WLSH 141 передаватимуть Воскресну Утренню та великодні пісні у виконанні Хору Юначок при церкві св. Покрови Пречистої Діви Марії у Мек Аду, Па.